

podle §u 411 tr. zák., nebo nemluvíti pravdu a býti pak stíháni pro zločin křivého svědectví, neodpovídají pojmu »svědectví«, podléhajícího trestní sankci §u 199 a) tr. zák. a nespočívá proto v jich jednání skutková podstata zločinu křivého svědectví. Na věci nemění ničeho, že oba stěžovatelé byli při svědeckém výslechu poučeni podle §u 153 tr. ř. a mohli se vzdátí výpovědi, neboť jednak obrací na se svědek použitím dobrodiní §u 153 tr. ř. podezření, jednak je přiznání tohoto dobrodiní ponecháno v mnoha směrech uvážení soudcovskému a ostatně předpis ten vztahuje se na svědky, jimiž stěžovatelé sice byli formálně, nikoli však materiálně, jelikož vzhledem k tomu, že trestní řízení proti nim pro přestupek podle §u 411 tr. zák. nebylo ještě právoplatně ukončeno, byli z tohoto trestného činu objektivně podezřelými. (Viz rozhodnutí Sb. n. s. č. 1785, a j.). Je tudíž v tomto směru ohledně Josefa B-a st. a ml. zmatek podle §u 281 čís. 9 písm. a) tr. ř. opodstatněn. Bylo proto zmateční stížnosti vyhověti a uznati právem, že Josef B. st. a Josef B. ml. se podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostňují z obžaloby pro zločin podvodu křivým svědectvím podle §§ů 197, 199 a) tr. zák.

Čís. 2453.

Ani zákon ze dne 26. dubna 1923, čís. 85 sb. z. a n. nevztahuje se na byty, které se teprve po jeho působnosti poprvé pronajímají.

Subjektivní skutková podstata §u 8 lichevního zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. vyžaduje, by pachatel požadoval zřejmě přemrštěné částky, využívaje tak úmyslně mimořádných poměrů vyvolaných válkou a by si byl vědom toho, že požaduje (dává si poskytovat) částky zřejmě přemrštěné.

(Rozh. ze dne 26. srpna 1926, Zm I 339/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu v Ústí n. L. ze dne 13. ledna 1925, jímž byla obžalovaná uznána vinnou přestupkem §u 8 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n., jakož i potvrzujícím jej rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Litoměřicích ze dne 20. října 1925 byl porušen zákon v ustanovení §u 8 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n. Oba rozsudky se zrušují jako zmatečné a soudu své stolice se ukládá, by věc znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu v Ústí n. L. ze dne 13. ledna 1925 byla obžalovaná uznána vinnou přestupkem §u 8 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n., jehož se dopustila tím, že v září 1923 ve V. požadovala po případě dala si poskytnouti jako nájemné ze 2 bytů opatřených nábytkem částky

zřejmě přemrštěné a byla za to odsouzena podle onoho zákonného ustanovení k určitému trestu. Nálezací soud zjistil, že obžalovaná požadovala v oné době za byt sestávající ze 3 pokojů, opatřený starším nábytkem, s používáním kuchyně, nejprve od Františka W-a 450 Kč měsíčně, potom od Rudolfa Sch-e 350 Kč měsíčně, a že jej za tento peníz Sch-ovi skutečně pronajala, dále, že v téže době požadovala a dala si poskytnouti od manželů Alfonse a Bertý S-ových za byt, sestávající ze 2 pokojů a kuchyně, rovněž opatřený starým nábytkem, měsíční nájemné 240 Kč. První soud pokládá tyto částky za zřejmě přemrštěné, odvolávaje se na posudek znalce, stavitele Josefa S-a, který označil za přiměřené nájemné u většího bytu (třípokojového) 223 Kč měsíčně — z nichž připadá 97 Kč na čistou činži, zbytek na úplatu za použití nábytku — u bytu dvoupokojového 170 Kč měsíčně, v nichž je obsažena čistá činže 90 Kč, zbytek připadá na úplatu za použití nábytku. O více obžalované ve směru subjektivním neobsahuje odůvodnění rozsudku ž á d n ě h o v ý r o k u. Rozhodnutím krajského jako odvolacího soudu v Litoměřicích ze dne 20. října 1925 byla odvolání obou stran do odsuzujícího rozsudku (odvolání obžalované z výroku o vině, odvolání veřejného obžalobce z výroku o trestu a podmíněném odsouzení) — zamítnuta jako neodůvodněná s poukazem na správné rozhodovací důvody nálezacího soudu. Trest nebyl dosud vykonán.

Oba rozsudky porušují zákon v ustanovení §u 8 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n. Ke skutkové podstatě deliktu podle §u 8 zákona se vyžaduje ve směru objektivním, by částky požadované nebo přijaté jako nájemné z bytu (zařízeného bytu) byly z ř e j m ě přemrštěné. Tuto zákonnou náležitost rozsudek v českém svém textu ovšem předpokládá. Poněvadž však znalec ve svém posudku o přiměřené činži, (jejž soud bez výhrady přijímá), vychází z činže v místě obvyklé, přihlížející k tomu, že dům obžalované podléhá zákonu na ochranu nájemníků, kdežto ze spisů vychází na jevo, že větší z obou bytů, jejž obžalovaná pronajala Rudolfu Sch-ovi a před tím nabídla Fr. W-ovi, do té doby vůbec nebyl pronajat, vzniká pochybnost, zdali první soud nevyložil nesprávně pojem činže zřejmě přemrštěné, bera za základ svého posouzení ve všech třech případech činži v místě obvyklou, po případě dle zákona přípustnou ve starých domech podléhajících zákonu na ochranu nájemníků, ačkoliv tento zákon ze dne 26. dubna 1923, čís. 85 sb. z. a n., po případě jeho ustanovení o přípustné výši činže se zřejmě nevztahují na byty, které se poprvé pronajímají teprve za působnosti tohoto zákona o ochraně nájemníků a které dříve pronajaty nebyly (srov. §§y 8, 9 zák.). Při správném výkladu pojmu bytové lichvy měl první soud rozlišovati mezi oběma byty a zjistiti přiměřenou, po případě podle zákona přípustnou činži pro každý z nich samostatně, přihlížející k příslušným ustanovením zákona o ochraně nájemníků. Soud pochybil také v tom, že se vůbec nevyslovuje o vině obžalované ve směru subjektivním. K odsuzujícímu výroku podle §u 8 lich. zák. se žádá podle zákona, by bylo zjištěno, že obžalovaná požadovala zřejmě přemrštěné částky, využívajíc tak ú m y s l n ě mimořádných poměrů válkou vyvolaných a dále, že s i b y l a v ě d o m a, že požaduje, po případě si dává poskyt-

nouti částky zřejmě přemrštěné. Oba soudy byly tím více povinny věnovati pozornost této stránce viny obžalované, poněvadž se hájila tím, že před pronajmutím obou bytů se dotazovala u více osob v Ú., ve V. B. a okolí, jaká by byla přiměřená činže, zejména, že se v tom směru informovala také u obecního starosty Bedřicha W-a ve V. a podle získaných informací pak pronájem uskutečnila, a že starosta W. jako svědek tuto obhajobu obžalované potvrdil. Není vyloučeno, že by byly soudy dospěly k jinému výsledku, kdyby byly podle své povinnosti se obíraly otázkou viny také ve směru subjektivním a učinily příslušná zjištění, přihlížejíce při tom k oněm výsledkům řízení. Poněvadž vytknuté vady činí rozsudek zmatečným podle čis. 9 a) Šu 281 tr. ř., bylo podle §§ů 33, 292 a 479 tr. ř. uznati, jak se stalo.

Čís. 2454.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n.).

Spotřebitel nemá nároku na výhody, jichž se zciziteli dostalo při nabytí věci.

Obchodník má v rámci povšechných nákladů režijních nárok na přiměřenou přírážku za účelem pozvolné úhrady ztráty při jednotlivých obchodech utrpené, pokud jest taková ztráta s obchodováním toho kterého druhu nutně neb aspoň obvykle spojena.

Poměry válkou vyvolanými rozumí se stav povšechné tísně spotřebitelstva, nastavší tím, že se výše cen předmětů potřeby nepřizpůsobuje (jako před válkou) souhrnu nejnižších, naprosto nutných nákladů a zisků výrobců a činitelů převod zboží z výroby do spotřeby obstarávajících.

(Rozh. ze dne 26. srpna 1926, Zm II 147/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 4. března 1926, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem předražování podle Šu 7 odst. třetí zákona ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil soudu nalézacímu, by ji znovu projednal a o ní rozhodl.

D ů v o d y:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti podle čis. 9, přesně čis. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř., namítá zmateční stížnost jednak výslovně, jednak zřetelným poukazem, že odsuzující výrok spočívá na nesprávném výkladu zákonných pojmů přemrštěnosti ceny a využívání mimořádných poměrů válkou vyvolaných. Stížnost je v tom i onom směru v právu. Rozsudek první stolice řeší otázku přemrštěnosti ceny výhradně s hlediska svěstojných nákladů pachatelových a dospívá ku kladné odpovědi na tuto otázku z předpokladů, že obžalovaný koupil koně za 2100 Kč, že jeho další (nabývací a s dodáním koně spojené) výlohy činily 114 Kč a že